

Landsmødetale 30. april. 2022

Af Birgitte Qvist-Sørensen

Hvor er det dejligt at være tilbage her i Nyborg efter 2 lange år med Corona og så i et år, der er helt særligt – året hvor vi fejrer starten på Folkekirkens Nødhjælp for 100 år siden og starten på vores genbrugsarbejde for 50 år siden.

På 100 år er vi vokset fra frivillig mission til en global organisation. Fra kirkehjælp til et nedbrændt Europa efter 1. verdenskrig, til humanitære indsatser i mange af verdens brændpunkter og langsigtet udviklingsbistand i verdens fattigste lande.

Jeg havde aldrig troet, at Folkekirkens Nødhjælp igen skulle engagere sig med humanitær hjælp til millioner af ofre for krig i Europa. Men med den russiske invasion er det ikke desto mindre den virkelighed, vi nu opererer i sammen med vores lokale partnere i Ukraine. Flot bakket op af danskerne, den enkelte dansker, erhvervslivet og Udenrigsministeriet.

Med den russiske invasion følger en humanitær katastrofe men også et hårdt anslag mod de principper om menneskerettigheder og demokrati, der blev nedfældet i kølvandet på 1. og 2. verdenskrig.

Det er de grundprincipper Folkekirkens Nødhjælp kæmper for i verden.

...

Gennem 100 år har vi navigeret efter det samme kristne værdikompass med næstekærlighed, håb, retfærdighed og handling. Og det vil der ikke blive lavet om på.

Tidligere hjalp vi dem, der boede i vores nærhed, i sognet, men verden er blevet globaliseret. I dag er vi fortalere for demokrati og menneskerettigheder i hele verden.

Vi hjælper dem, der har de største behov. Ikke fordi de er kristne, jøder, muslimer, kurdere, rohingyaer eller dalitter, men fordi vi står på de undertryktes side.

Og sådan som verden har udviklet sig, er der hårdt brug for sådan nogen som os. Desværre, - det er ikke et mål i sig selv for Folkekirkens Nødhjælp at vokse. Men der er en stor og stigende efterspørgsel på vores hjælp i en stadig mere kompleks verden med flygtningestrømme, fattigdomsmigranter, covid-19 og en akut og voksende klimakrise.

Vi har historisk set været gode til at navigere i forandringer – og er blevet belønnet for det af danske og internationale donorer og af danskerne. Det har været muligt på grund af dedikerede medarbejdere og et stærkt forankret bagland – jer som er med i dag.

Retfærdighed og kampen for rettigheder står centralt for Folkekirkens Nødhjælps virke i verden.

Ærkebiskop Desmond Tutu, der døde i 2021, besøgte os i 1979 med et klart budskab om, at nok reddede vi liv i Sydafrika, når der var katastrofer. Nok lavede vi langsigtet udviklingsarbejde i de sorte townships. Men det var alt sammen nyttesløst og hyklerisk, hvis ikke vi satte spørgsmålstejn ved det apartheidssystem, der blev ved med at producere fattige. Budskabet førte til en erkendelse af, at vi måtte adressere de bagvedliggende årsager til fattigdom og undertrykkelse.

Kampen for retfærdighed og respekten for menneskerettigheder og demokrati er vigtigere end nogensinde, men også mere kompliceret end nogensinde.

Med krigen i Ukraine, har vi set hvordan disse rettigheder ikke bare kan tages for givet. Vi skal altid blive ved med at kæmpe at mennesket har ret til et liv i værdighed, at livet er ukrænkeligt og civile aldrig må bøde for militær indgriben – de er som ordet siger civile og der er internationale regler for hvordan man skal beskytte dem. De regler blev skabt i kølvandet efter 2. verdenskrig, hvor vi oplevede at helt almindelige mennesker uden våben i hånd blev udsat for overgreb og blev dræbt på grusomste vis. Nu ser vi atter en brutal krig hvor krigens love ikke bliver overholdt og derfor må vi ikke bare hjælpe alt det vi kan, men også insistere på og tale højt om at vi ikke må lade stå til, men stadig kæmpe for menneskerettighedernes ukrænkelighed.

Vores 100 års virke demonstrerer med al tydelighed at vi handler med næstekærligheden som kompas – med mod, med overbevisning og med hjerte. Vi skal være stolte over at stå fast på vores værdier – retfærdighed, barmhjertighed, ligeværdighed, næstekærlighed, respekten for guds skaberværk. Det er kristne værdier, som før blev betragtet som universelle, men som der nu stilles spørgsmålstejn ved. Hvis man mener, at kampen for retfærdighed – ønsket om at gøre noget for sin næste er politisk, ja, så vedgår jeg gerne vi er politiske. Men vi er ikke partipolitiske – vi har ingen mærkesager ud over kampen for at ethvert menneske har ret til et liv i værdighed og at møder man et menneske i nød, ja så stopper man op uanset hvor man er i verden.

Håbet står centralt i den bibelske fortælling og som en uendelighedsmotor for Folkekirkens Nødhjælps tro på, at der er en fremtid foran os, som er bedre end det, vi har i dag. Også selvom verden version 2022 i høj grad er opgraderet med nye komplekse udfordringer, og med 83 millioner mennesker på flugt og over 800 millioner som sulter hver dag, så er vores fortælling og vores arbejde også i fremtiden, afspejlet i to ord – håb og handling.

Håbet står også helt centralt i vores klimaarbejde, der hænger tæt sammen med arbejdet for at bekæmpe sult i verden. Flygtninge og lokalsamfund, der oplever ekstreme temperaturer, tørke eller massive oversvømmelser, har brug for samarbejde om klimatilpasning og har brug for at se ind i en fremtid hvor der er håb.

Håb får og har også liv hos jer – frivillige og gode partnere.

Frivillighed er en vigtigt hjørnesteen i vores arbejde. Uden frivillige ingen Folkekirkens Nødhjælp, - det mener jeg helt bogstaveligt. Uden mange af jer, kunne vi ikke stå så flot og skarpt i det danske landskab. Om det er som frivillig i vores genbrugsbutik, eller Wefood, eller vores årlige sogneindsamling eller ved aktiviteter her i vores jubilæumsår, eller noget helt femte, så betyder det meget at man som frivillig er med til at engagere danskerne og er med til at indsamle så mange penge ind hvert år, som går til verdens fattigste og mennesker i nød. Det er altid en glæde og stor fornøjelse når jer møder frivillige, - altid en god snak og jeg oplever en smittende glæde hos jer over at gøre en forskel. Ofte kommer I også med gode ideer og forslag hvordan vi sammen kan blive bedre til at fastholde og rekruttere frivillige.

I år der det 50 år siden at præsteparret Ruth og Herluf Andersen fra Aarhus åbnede Folkekirkens Nødhjælps – og Danmarks første butik i Grønnegade 72 i Aarhus – og vi startede jubilæumsfejringen i februar i Aarhus med Ruth og alle de frivillige i Gl. Munkegade. Genbrug er er blevet moderne – det er som nogen siger woke at gå i genbrugstøj for så signalerer man klimabevidsthed og bæredygtighed.

Genbrugsbutikkerne et fantastisk koncept, som man kunne tjene millioner på – og det har I og Folkekirkens Nødhjælp så også gjort i de sidste 50 år til gavn for verdens fattigste. I dag driver vi 117 genbrugsbutikker, der omsætter for omkring 40 millioner kroner om året. De gode grundværdier præger stadig driften af butikkerne, hvor vi i dag er omkring 3500 frivillige. Stort tillykke til os og stor tak til alle frivillige – uden jer ville Folkekirkens Nødhjælp blive reduceret til et konsulentbureau uden hjerte, mod, næstekærlighed og engagement.

Partnerskaber er også helt centralt i Folkekirkens Nødhjælp – partnerskaber er en del af vores DNA. Partnerskaber handler om fællesskab og om at flytte noget sammen, holdninger, værdier, at gøre en forskel for dem der har mindst og har det sværest. Jeg opmuntres og glædes hver eneste gang jeg møder nogle af de unge, som går på efterskole, er FDF'er eller andet – den kampgejst, den åbenhed og

nysgerrighed, - og til tider indignation, ja det giver mig kampgejst og troen på at verden, når alt kommer til alt er et godt sted at være og at når vi er sammen kan vi udrette og påvirke meget.

Og hvad er så vores fokus de næste 100 år?

Vi vil fortsætte kampen for demokrati og menneskerettigheder.

Vi vil arbejde for endnu stærkere partnerskaber og endnu større ligestilling. Vi skal udfordre de strukturer og opfattelser af hjælp, der holder os fast i forestillingen om, at vi ved bedst.

Vi skal væk fra en 'vi alene vide' holdning til, at vi først og fremmest agerer i samråd med de mennesker, der har brug for hjælp. Vi skal lytte til dem som mennesker med ressourcer, viden og erfaring.

Det handler ikke kun om at gøre godt, men om at gøre det rigtige. Det kræver et åbent sind og evnen til møde dit medmenneske med respekt og værdighed og erkende, at mennesket nu engang selv bedst ved, hvad der skal til for at skabe forandring og overlevelse.

Vi skal gentage og efterleve Desmond Tutu's ord om, at vi alle blev skabt lige i guds billede og derfor er ligestillede. Det skal vi kæmpe for i de næste 100 år.

Og så et lille sidespring – Ukraine. Vi er alle meget berørte af situationen. En krig i Europa og et Rusland, hvis ledelse der synes ude af kontrol.

I FKN var vi i gang stort set med det samme.

- HIA – vest Ukraine – mad, suppekøkkener, cash, mobiladgang
- Kyiv – forstæder - minerydning
- Odesa og Moldova – HEKS

Stor støtte fra danskerne, Salling, fonde – indsamlet mere end 50 millioner kr.